

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis Universa

Ad Mentem Præcipuorum Theologorum & Canonistarum, insertis suo loco
Propositionibus à S. Sede Apostolica novissimè damnatis concinnata. Et
Per Casus Practicos exposita

Complectens LXXV. Casus Materiam de Conscientia, Legibus, Peccatis,
Fide, Spe, Charitate, Jure, Justitia, Restitutione, Contractibus, Judiciis &
Religione &c.

Jansen, Leonhard

Coloniæ Agrippinæ, 1744

Casus LXVI. De Simonia.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39867

CASUS LXVI.

De Simonia.

Tillmon Clericus dubitat, an simonia ejusque pœnis sit obnoxius: 1. Quia factè promittit temporale pro spirituali. 2. Commutavit spirituale pro spirituali. 3. Emit sacellum destructum calicem consecratum, quem pro pretio elocat. 4. Dedit aliquid gratis, sed eâ intentione, aut ex gratitudine reddatur spirituale. 5. Emit S. reliquias, Officium Sacriste, &c. 6. Servit Episcopo ex spe beneficii, frequentat chorum propter presentias. 7. Resignat beneficium Caço confidens, quòd hic iterum sibi vel amico sit resignaturus. 8. Superdote Novitiorum & convivis paciscitur, nepotem in studiis alit eâ conditione, ut Religiosus fiat. 9. Theologiam & Catechesin erga pretium tradit, Magisterium & Cathedram emit. 10. Sacramenta, etsi sit satis dives, non nisi erga pecuniam administrat, & pro majore labore plus exigit. 11. Pueros muneribus ad Religionem, & Superiores ad eorum admissionem allicit. 12. Aliquid exigit pro dispensatione, ejus omissione vel executione. 13. Pro dimissorialibus, pro approbatione, pro sententia in causa Ecclesiastica. 14. Pro obtinenda Romæ gratia vel justitia, pro habita visitatione. 15. Pro sepultura. 16. Pro jure Patronatus & decimarum. 17. Pro jure ad fructus beneficii, item pro eo, ut duo Religiosi sibi invicem dent vota ad Prioratum vel Provincialatum. 18. In resignatione sibi privatim pensiones reservat vel redimit. 19. Aliquid dat pro recommendatione, pro faciliiori aditu ad collatorem, vel ut sibi statim significen-

tur beneficia vacantia. Nuntium ab alio directum
 auro corrumpit, ut in via subsistat, usque dum i-
 pse beneficium impetraverit. 20. Dat Cajo benefi-
 cium, ut se & nepotem ex eo alat, ejus debita sol-
 vat. 21. Mutuum à collatore suscipit, ut timore
 amittendi debiti beneficium conferat. 22. Ab
 Episcopo beneficium acceptat cum pacto instruendi
 ejus consanguineum. 23. Cajo non vult conferre
 beneficium, nisi rogetur à Titio, quem sibi vult
 habere obligatum. 24. Promittit Titio mille
 Missas, vel reparare Ecclesiam, aut dare votum
 ad Pastorum, ut sibi det votum ad Decanatum.
 25. Dat temporale, ut alteri sit motivum conse-
 rendi spirituale. 26. Dat bona sua Ecclesie eo
 pacto, ut frater recipiatur in Canonicum. 27. Cer-
 tat cum collatore quòd sibi beneficium non sit colla-
 turus. 28. Dicit Cajo: Do vel dabo tibi benefi-
 cium, qui respondet: Accepto, & do in gratiarum
 actionem mille aureos; vel: Da beneficium, ero
 gratus. 29. Postquam alius patrono heretico pecu-
 niam pro beneficio obtulit, ipse plus offert. 30.
 Frater suo emit titulum Ordinationis in mensa Ab-
 batis, & capaxior dat pecuniam, ut se non sistat
 concursui. 31. In his excusat se per consuetudi-
 nem, vel saltem dubitat, an simoniam admisit.
 32. Dat pecuniam vel beneficium Cajo, ut à li-
 te sibi super beneficio intentata desistat, vel sibi de-
 bitum solvat. 33. Dat aliquid pro confirmatio-
 ne vel possessione. 34. Vel ut apud confirman-
 tem non denigretur, aut denigratio facta removea-
 tur. 35. Putat se non obligari ante sententiam
 restituere beneficium simoniacum aut ejus fructus,
 tum quia simonia est tantum Ecclesiastica vel
 confidentialis, tum quia non est completa, aut est
 ficta vel mentalis, aut beneficium dimittere non

potest sine infamia, vel gravi damno. 36. Quia simonia commissa est à tertio, & ipse tantum solvit munus à tertio promissum. 37. Tandem à simonia petit absolvi per Episcopum vel Religiosum Mendicantem. 38. Fructus & munera accepta restituit Ecclesie, pauperibus vel danti. Pro Resolut.

QUÆR. I. Quid sit simonia?

1. R. Est studiosa voluntas emendi vel vendendi aliquid spirituale vel spirituali annexum, *S. Th.* 2. 2. q. 100. a. 1. Si detur aut commutetur spirituale erga aliud spirituale non est simonia, nisi id fiat in materia beneficiorum, vel alia ab Ecclesia specialiter prohibita, tunc enim vocatur simonia juris Ecclesiastici, de qua in seq. si ematur aut vendatur spirituale erga temporale aut econtrà est simonia juris divini, cujus malitia consistit in hoc, quòd res spiritualis aestimetur tanquam aliquid æquabile vel commutabile cum re temporali, quæ est magna in Deum & res sacras irreverentia: si quis fictè sine animo se obligandi vel implendi promittat temporale dare pro spirituali, vel contra, propriè non committit simoniam, nequidem mentalem, cum nihil det, neque intendat dare vel commutare temporale pro spirituali, hinc nec pœnas incurrit, *Cajet. Sotus, Pyrro. l. 5. t. 3. num. 9. & ibid. Wiestner num. 18.* peccat tamen mortaliter; est enim gravis irreverentia ita abuti rebus sacris mentiendo, & inducendo ad crimen simoniæ, quod credit alterum committere; de cætero ad simoniam tria requiruntur.

1. *Materia spiritualis*, hoc est, ex se aut ex institutione Divina vel Ecclesiæ ad finem supernaturalem ordinata, ut gratia, Sacramenta, sacra

cræ reliquiæ, S. cæremoniæ, orationes privatæ & publicæ, omnis actus jurisdictionis Ecclesiasticæ, ut dispensatio in votis, juramentis aut impedimentis Ecclesiasticis, absolutio à peccatis & censuris, collatio indulgentiarum, officii, beneficii vel dignitatis Ecclesiasticæ, item omnia his annexa, ut jus Patronatûs, jus decimandi, jus ad redditus beneficii, denique omnia vasa & paramenta sacra, quæ talia res ab Ecclesia benedictæ, &c.

2. *Requiritur pretium temporale*, sive pecunia, sive quodcunque aliud per modum pretii æquiparatum rei sacræ; unde extra materiam beneficiorum non est simonia, dare rem spirituales pro spirituali, Reliquias pro Reliquiis, Calicem pro Ciborio, Missas pro eleëmolyinis vel orationibus. *Gonzales, Chockier, Laym. Leuren. l. 3. q. 90.* quia nulla est irreverentia, si una res spiritualis commutetur cum alia, vel constituatur quasi pretium alterius; imò potest excessus valoris materialis unius compensari per pecuniam, ut cum calix mutatur cum calice, Ecclesia cum Ecclesia, c. *ad quaestiones de rerum perm. Hannol. de just. t. 6. t. 2. num. 518.* Dixi: *Extra materiam beneficiorum*; nam omnis contractus circa beneficia, iisque annexa innitus sine autoritate Superiorum est simonia, saltem juris Ecclesiastici, velut permutare beneficia autoritate propria, aut in iis constituere pensiones, ut latius dicam q. 10. Neque est simonia, dare rem temporalem pro spirituali materialiter tantum, ut pecuniam pro calice consecrato, pro Agnis Dei pro vestibus saceris, oleo & pane benedicto, Ecclesiis, Sacellis, loco sepulturæ, &c. modò carius non

vendantur ratione consecrationis, quam præcisè valet materia, quia tunc non venditur ipsa consecratio, sed materia sola, aurum, fundus, &c. De Ecclesia quidem dicitur *c. querelam, de sim.* quod nec emi, nec redimi possit: sed *d. c.* loquitur de venditione Ecclesiæ Regularis sine consensu Capituli, & ea constitutio contrariâ praxi abrogata est: notandum etiam, quòd prædicta ad usus sacros integra vendi possint: ut vendantur ad usus profanos, debent priùs confringi, ut amittant consecrationem, imò ligna & lapides Ecclesiæ etiam destructæ sine licentia Superiorum vendi prohibentur, *Sylvest. V. Simonia q. 12. Valent. Soto, Nav. c. 23. num. 108.* neque potest vestis, calix vel alia res sacra erga pretium elocari, quia hoc esset vendere usum rei sacre, *Suar. l. 4. de sim. c. 14. Engel. l. 5. t. 3. num. 18.*

- 4 3. Ad simoniam requiritur, ut detur aliquid expa^{cto} im vel explicito; nam ex mera liberalitate vel gratitudine aliquid dare vel recipere non est simonia; pactum explicitum est, in quod partes expressè consentiunt, v. g. do beneficium, ut des pecuniam, ut remittas debitum, ut des mutuò, ut concedas usum domûs, &c. & hoc vocatur *munus à manu*. Vel: Da beneficium, ut mihi servias, causam meam evincas, & vocatur *munus ab obsequio*. Vel: Procurabo beneficium, si me laudes, recommends, & dicitur *munus à lingua*. Pactum implicitum est, cum partes quidem expressè non conveniunt, ex circumstantiis tamen satis intelligitur, quòd dans spirituale velit obligare ad retribuendum temporale vel econtrà; ut si dicas: Da beneficium, ero tibi gratus, subintelligendo, per temporale, ut hodie dum ple-
- rum=

rumque subintelligitur; nam si non retribuas, communiter haberiis ingratus. Quod si nullum pactum interveniat, adhuc poterit esse simonia mentalis, puta, si detur temporale, ut sit finis vel motivum conferendi spirituale, vel detur spirituale eâ intentione, ut alter obligetur dare temporale non ex justitia, sed ex gratitudine aut benevolentia; tunc enim, etsi signatè tantum aliquid intendatur vel petatur ex gratitudine, virtualiter tamen intenditur ut pretium; gratitudo enim non obligat ad aliquid determinatè, minus ad aliquid temporale; nam gratitudini satisficit, si pro benefactore oretur, Missa legatur, eleëmofyna detur, &c. Hinc Inn. XI benè damnavit Prop. 45. *Dare temporale pro spirituali non est simonia, quando temporale non datur tanquam pretium, sed duntaxat tanquam motivum conferendi, vel efficiendi spirituale, vel etiam quando temporale sit solum gratuita compensatio pro spirituali aut econtra.* Item 46. *Et id quoque locum habet, etiamsi temporale sit principale motivum dandi spirituale, imò etiamsi sit finis ipsius rei spiritualis, sic ut illud pluris estimetur, quam res spiritualis.* Vid. dicend. n. 25.

QUÆR. II. Quotuplex sit simonia?

R. Simonia dividitur Primò in eam, quæ est 5. juris divini, & eam, quæ est juris humani seu Ecclesiastici. *Simonia juris Divini* est, quæ propter intrinsecam malitiam à Deo prohibetur, ut cum venditur, vel erga temporale quomodocunque commutatur res propriè spiritualis, ut Sacramenta, S. Reliquiæ, Officia spiritualia &c. Gravissima enim est irreverentia, si res spiritualis tam vilis habeatur, ut instar mercium vel rerum temporalium pretio venalis exponatur vel com-

mutetur , nec in hoc datur parvitas materiæ ;
Nav. Suar. Sanob. l. 1. in dec. c. 4. num. 1.
Wiestner l. 6. Reiffenst. l. 5. t. 3. num. 12.
Simonia juris humani dicitur , quæ ab Ecclesia ex
motivo Religionis prohibetur , ut cum benefici-
um permutatur vel resignatur pro beneficio , de
quo infra q. 10. aut venditur vel commutatur
res non propriè spiritualis , sed spirituali annexa
vel ad eam ordinata , velut officium Sacriatæ ,
œconomi , thesaurarii , Advocati Ecclesiæ , or-
ganædi &c. c. si quis Episcopus c. 1. q. 1. c. sal-
vator c. 1. q. 3. intellige , si exerceri soleant
per Clericos , secus si per Laicos , Sylvos. Suar.
c. 25. n. 3. Pyrrh. n. 121.

6. *Secundo* dividitur simonia in mentalem , con-
 ventionalem , realem , & confitentialem. *Men-*
talis non consistit in nudo proposito , sed in actu-
 ali collatione rei spiritualis cum voluntate vel
 intentione obligandi , aut saltem movendi acci-
 pientem ad retribuendum aliquod temporale , vel
 contra , quamvis id exterius non significetur ,
 neque conventio im- vel explicita interve-
 niat , sed sola spes aut voluntas aliquod tempora-
 le pro spirituali tanquam ex debito recipiendi , ut
 si Prælati beneficium conferat Clerico , ut ideo
 obligetur vel moveatur ad ei serviendum , aut
 Clericus serviat Episcopo eâ intentione , ut ei lo-
 co mercedis debitæ conferat beneficium , *Valent.*
Castropalaopun. 2. n. 3. Wiestner n. 7. Dixi no-
 tauter *tanquam ex debito recipiendi* , si enim ali-
 quid temporale speratur merè gratuito & li-
 beraliter dandum ; non erit simonia , nisi illud
 temporale principaliter intendatur , nam iterum
 generaliter tenet simoniam mentalem admitti ,
 quocumque spirituale principaliter datur vel
 inten-

intenditur propter temporale, aut contrà: ut si quis Missam legat, Sacramenta ministret, concionetur, chorum frequentet propter distributiones vel stipendium temporale, in eo sistendo maximè autem; si temporale intendatur velut pretium æquivalens rei spirituali, *D. Th. quodl. 8. a. II. Cardenas 2. cris. d. 27. c. 5. a. 2.* & patet ex dictis *num. 5.* Certum est, hanc simoniam mentalem esse peccatum, quia in animo æquiparat & commutat spirituale cum temporali, *Gonzales, Suar. Leuren. l. 5. q. 71.* & patet ex prop. 45. & 46. damnatis sup. *Simonia conventionalis* est externa conventio seu pactum im-vel explicitum dandi vel recipiendi aliquid spirituale pro temporali, conventionem tamen nondum impletâ ex utraque parte; est gravius peccatum, quàm purè mentalis. *Simonia realis* vocatur, quæ est ex utraque parte completa, ita ut unus tradiderit pecuniam saltem ex parte, & alter beneficium. *Simonia confidentialis* est, si quis sine expressâ Papæ licentia alicui procuret beneficium, conferendo, eligendo, præsentando, instituendo, confirmando, resignando, dando in commendam cum certa confidentia, id est, cum pacto vel quasi pacto, ut is, cui procuratur, illud ipsi vel alteri resignet, aut pensiones solvat, *Engel, num. 32. La Croix l. 3. p. 1. num. 63.* potestque esse realis vel purè mentalis, ut per se patet.

QUÆR. III. An simonia sit, pro ingressu vel receptione in Religionem accipere vel exigere temporale? 8.

R. I. Est simonia juris Divini pro ipsa receptione ad Novitiatum vel Professionem temporale recipere tanquam pretium, quia sicut Status Religio-

ligiosus, sic & receptio ad illum est aliquid spirituale, *S. Th. q. 110. a. 3. Et ibi Sylvius, Suar. l. 4. c. 17. a. num. 4.* Idem est, si Monasterium alicui personæ det quid temporale, eo pacto, ut Monasterium ingrediatur, quia hoc est pretio emere vel conducere alterius ministerium spirituale, *Pyrrh. num. 61.* Si quis aliquem alat in studiis vel solvat ejus debita eâ conditione, ut monasterium ingrediatur, vel, si nolit, expensas refundat; item si iudex reum absolvat à pœna sub onere, ut convertatur ad fidem, ut fiat monachus &c. non est simonia; *Suar. Palao pun. 9.* Ratio est, quia hic nil offertur ut pretium religionis aut fidei; nec imponitur absoluta obligatio, sed solùm juveni vel reo datur optio, ut, si velit tali beneficio frui, præstet illud spirituale.

2. Quod attinet ad abusus, qui fiunt circa apparatus & sumptus conviviorum in susceptione, professione & primitiis Regularium, & dona quæ cum exactione, pacto im-vel explicito pro vestiaria, infirmaria, bibliotheca &c. absque vera necessitate exiguntur, ea consuetudo velut corruptela reprobatur *extrav. I. de sim. neque adest titulus ea exigendi, ideoque ea exigere ad minus est simonia juris Ecclesiastici Nav. Suar. Pyrrh. num. 60.* excipe, nisi veniant in partem dotis aut hæreditatis, tunc enim tenenda sunt, quæ jam dicentur.

3. Licitum est in Monasteriis non satis fundatis non tantùm acceptare spontè oblata, sed etiam aliquid exigere in dotem vel sustentationem personæ assumendæ, *S. Th. l. c. Et ibi Cajet. Sylvius, Sylvest. March. Engel. num. 21. & plurimi apud Schmalzg. hic num. 194.* quia susten-

sten-

tentatio non est aliquid spirituale; & sicut pro Sacramento matrimonii nihil licet exigere, bene autem pro onere sustentandi conjugem, ita & hic, nec obstat *c. quoniam de sim.* ubi tanquam simoniacum prohibetur etiam sub prætextu paupertatis aliquid temporale exigere; nam loquitur tantum de prætextu falsæ paupertatis, quando Monasterium verè inops non est.

4. Si Monasterium sit satis dotatum, ita ut ex redditibus præhabitis recipiendos commodè alere possit, est simonia pro onere sustentandi vel titulo dotis temporale exigere, claret *ex c. non satis, c. veniens, c. dilectus de simon.* omnes cum *D. Th. in 4. dist. 5. q. 3. ad 3.* Præcipua difficultas est, an sit simonia solius juris Ecclesiastici, contra quam consuetudo prævalere possit, vel Juris Divini, ut docet *Roiffenstul à num. 170. cum March. Rodrig.* Idque probari potest 1. *ex d. c. quoniam & extrav. 1. de sim.* ubi contraria consuetudo dicitur corruptela. 2. Quia Monasteria opulenta nihil possunt exigere titulo necessaria sustentationis, nec est alius titulus: ergo exigunt temporale pro ipsa admissione, *Sylvius a. 3. concl. 5.* idque merito præsumitur, si assumptus nullum aliud talentum Religioni utile adferat præter pecuniam, *Steph. 17. 4. d. 11. num. 40.* 3. In collatione beneficii aliquid exigere pro jure ad fructus, est simonia juris Divini, quamdiu hoc jus est connexum cum officio spirituali ut dicam *inf. num. 17.* Sed jus ad plenam sustentationem in monasteriis satis fundatis est connexum cum statu Religioso non minus, quam cum beneficio: ergo. 4. Ab eo, qui legitime est electus, non potest aliquid peti pro confirmatione, quia jus ad eam habet, sed Religiosus
etiam

etiam jus habet ad sustentationem: ergo 5. Talis exactio in Monasteriis opulentiſſis eſt ſcandalofa, & retrahit à religione: ergo conſuetudo contraria repugnat juri naturali & Divino. E contra hanc ſimoniam eſſe tantum juris Eccleſiaſtici, ideoque conſuetudinem contrariam, quæ in Germania paſſim invaluit, præfertim pro Monialibus, damnandam non eſſe, docent *Sylveſ. Sotus l. 5. q. 6. a. 2. Arrag. q. 100 a. 3. Suar. c. 17. num. 3. Sporer num. 38. Pyrrh. num. 59. Schmalzg. num. 196.* Rationem dant 1. quia talis conſuetudo ſeitur & toleratur ab Eccleſia, imò quoad moniales quaſcunque divites hanc conſuetudinem ſpeciali indulto firmatam eſſe ab Innoc. VIII. teſtatur *Tamb. de jur. Abbatiffar. d. 5. q. 2. § 3. 2.* Non datur temporale pro ipſa receptione, ſed in ſuſtentionem recipiendi, & augmentum perſonarum ac cultûs Divini. 3. Ad portanda onera matrimonii carnalis poteſt maritus quantumcunque dives petere ab uxore dotem: ergo & Monasterium à Religioſo. 4. Monasterium poſt profeſſionem ſuccedit loco filii, & jam tum habet ſpem ſic ſuccedendi: atqui illa ſpes eſt pretio æſtimabilis: ergo ejus intuitu aliquid exigi poteſt. Utraque ſententia eſt probabilis, ſed quidquid de hoc ſit; etiamſi monaſteria forſan nihil poſſint à novitiandis exigere titulo ſuſtentionis, poſſunt tamen tam viri, quam fœminæ quorumvis monaſteriorum etiam divitum cum parentibus paciſci & exigere certam pecuniæ quantitatem vel aliud temporale eâ conditione, ut perſona ad religionem ſuſcepta eamque profeſſa, eâ portione contenta renunciet juri hæreditatis vel alterius cujuſcunque juſtæ prætenſionis.

tionis. *Schmier. hic c. 1. num 115. Reiffenst. num. 182. Schmalzg. num. 198.* Ratio est, quia in tali casu exigitur solum temporale pro temporali nempe certa quantitas pecuniæ pro jure hæreditatis, quod monasterio post professionem competit nisi ab ante aliter fuerit dispositum, neque Religio tenetur jus illud remittere gratis; ergo pro hujus remissione licitissime, ut loquitur *Schmalzg. l. c.* aliquod temporale exigere poterit. Sed quid si in assumendis Novitiis magis respiciatur ad pinguem hæreditatem, amplam dotem vel favores humanos, quam ad merita personæ, ita ut obinde digniores, Sed pauperes sæpè prætereantur, nunquid tunc contrahitur labes simoniæ? &. Et si superior, si pauperem multò digniorem prætereat, ob acceptiorem personarum possit peccare graviter, nisi monasterium fortè sit egenum, & opulentior etiam sit dignus, tamen non videtur committi simonia, eò quòd divitiæ non sint nec esse debeant motivum seu finis principalis susceptionis, sed solum causa impulsiva, quæ voluntatem aliunde satis motam magis impellit, & ampla dos vel hæreditas non expectatur ut pretium susceptionis, sed titulo successionis, quæ debetur monasterio loco filii post professionem; fateor tamen id esse periculosum & valde indecorum ac fini Ordinis repugnans præsertim in Monasteriis bene dotatis accedit, quòd in praxi difficile sit judicare, an divitiæ sint causa impulsiva solum, an verò motiva.

QUÆR. IV. An sit simonia, exigere aliquid pro doctiõne vel magisterio?

R. 1. Certum est, pretium accipi posse pro actu docendi scientias profanas, Mathelin, Philo-

lolo-

lofophiam, Jurisprudenciam; imò & Theologiam tam moralem, quàm speculativam, quia harum finis est, instruere intellectum ad cognoscendas naturaliter veritates Theologicas; Theologia verò mystica seu Alcesis, Catechesis, Concio, instructio in fide pro pretio fieri non possunt, quia ex fine suo ordinantur ad excitandos affectus supernaturales, ideòque sunt intrinsecè invendibilia, *S. Th. q. 100. a. 3. ad 2. & ibi Cajet. Suar. c. 18. num. 2. 2.* Pretium accipi potest pro cathedra vel licentia docendi, pro gradu Magisterii vel Doctoratus, pro resolutione casus conscientiae, &c. *S. Th. l. c. & ibi Arrag. Suar. l. c. Leur. q. 83.* quia nihil datur pro spirituali, sed pro re vel labore naturali.

QUÆR. V. An aliquid dari vel exigi possit pro Sacramentorum administratione?

10. R. 1. Pro ipso Sacramento dare pretium, est simonia juris Divini, quod etiam tenet de Sacramento matrimonii, etsi includat contractum civilem, quia est verum Sacramentum; potest tamen exigi dos & quidem eò major, quò major est contrahentium inæqualitas, quia sic nihil petitur pro ipso Sacramento, *S. Th. Pyrrh. num. 12. Illung t. 5. num. 309. Wiestner num. 36.* Item potest aliquid dari pro redimenda vexa, si in necessitate Sacramentum injustè negetur, aut tyrannus injustè detineat Eucharistiam, Si Reliquias, &c. quia id non datur ut pretium Sacramenti vel rei sacrae, sed ut à peccato desistat.

2. Certum est, pro administratione Sacramentorum; pro Officio Divino, Litanis, precibus, sepultura, assistentia matrimonii, &c.
tem-

temporale exigi posse, non ut pretium, sed in stipendium sustentationis ministrorum; nam *dignus est operarius mercede suâ*, Matt. 10. *Et qui servit Altari, equum est, ut vivat de Altari*, 1. Cor. 9. v. 13. Nec obstat, quòd Minister fortè sit dives, vel aliunde sustentationem habeat; nam hoc per accidens est, & debetur sustentatio etiam ex hac actione spirituali: non tamen fas est Parocho ob negatum injustè stipendium negare Sacramenta, sed oportet, ut aliâ viâ jus suum prosequatur, c. 4. 36. § 42. de sim. Engell. 5. t. 3. n. 14. Reiffenst. n. 200.

3. Ratione majoris laboris plus exigi potest, non quidem ut pretium, si labor actioni spirituali sit intrinsecus, sed in sustentationem; qui enim plus laborat, majori sustentatione dignus est, idque à priori tenet de labore extrinseco, ut si debeas concionari, dicere Missam statis horis, in loco dissito, cum cantu, &c. & hæc beneficio tuo annexa non fuerint, nunquam tamen plus exigi poterit, quàm lex vel consuetudo permittat, Gutierrez, Valent. Sot. Suar. c. 21. n. 15.

QUÆR. VI. Utrùm sit simonia, aliquid dare vel exigere pro actu virtutis?

R. 1. Affirmativè, si exigatur temporale ut pretium, secùs, si permittente lege vel consuetudine detur ut stipendium sustentationis.

2. Potest dari spirituale ex spe & intentione consequendi temporale, dummodo temporale non sit finis principalis, vel econtra; sic enim habet consuetudo, ut detur Religiosis aliisque pauperibus eleëmofyna, spe ab iis obtinendi orationes; & Religiosi offerunt secularibus

A a a

ribus

R. D. Jansen Theol. Moral. Tom. 1.

ribus suas preces & sacrificia, spe consequendi temporalia; pueris dantur munera, ut alliciantur ad Confessionem, Communionem, Ss. Ordines, Statum Religiosum, &c. Hæreticis promittitur matrimonium sub onere, ut convertantur, malefico vita, si fiat Catholicus; neque est simonia Superioribus vel aliis absque omni pacto offerre munuscula, ut faciliter admisso in Religionem, quia id nullo jure prohibicum est, & ejusmodi munuscula non dantur ut pretium rei spiritualis, sed ut incitamentum ad bonum, & ipse Deus promittit bona temporalia iis, qui ejus præcepta servant, non ut pretium, sed ut præmium boni operis, *Reiffenst. n. 89. Castropalao p. 11. n. 2. La Croix n. 189.* si verò dentur cum pacto vel obligatione, erit simonia, *Suar. c. 16. n. 16. Less. c. 15. dub. 12.* imò in materia beneficiorum est simonia, etiamsi absque omni pacto detur ex solo motivo vel fine obtinendi spirituale pro temporali, vel contrà, ut magis explicabitur *num. 25.* an in lusu liceat exponere Missam, Rosarium vel aliud spirituale erga pecuniam, dixi *Cas. 59. n. 15.*

QUÆR. VII. An aliquid dari possit pro potestate spirituali vel ejus usu, vel non usu?

12. *q. 1.* Dare pretium pro potestate spirituali, v.g. excommunicandi, absolvendi, dispensandi, eligendi, præsentandi, aut etiam pro ipso actu absolutionis, dispensationis, electionis, confirmationis, institutionis, installationis, immissionis in beneficium, &c. item pro omissione horum actuum, est simonia, quia hæc omnia sunt quid spirituale vel spirituali annexum, & ordinantur ad salutem animarum.

2. Si indignus absolvatur propter temporale, simo-

simonia committitur; nam esto, non vendatur tunc verè absolutio, quæ nulla est, venditur tamen usus vel potiùs abusus potestatis spiritualis. *Suar. c. 19. n. 2. Leur. q. 77.* qui etiam dicunt esse simoniam, si Confessarius pœnitentem obliget ad dandas sibi eleëmofynas, quod plerumque saltem scandalosum est.

3. In dispensationibus solet aliquid exigi, non in pretium, sed in mulctam vel in sustentationem dispensantis aut ejus Officialium, attamen Ordinarii aliq̄ue Officialès exequentes dispensationem à Sede Apost. concessam non possunt pro examinatione testium vel alio labore pecuniam accipere, nequidem in sustentationem, cum id ipsum in litteris commissionis sub excommunicatione reservata & nullitate dispensationis specialiter interdicti soleat. *Nav. Castro-palao p. 12. n. 12. Reiffenst. num. 217.* neque hâc excusare consuetudinem ex variis declarationibus S. Congreg. docet *Garc. de benef. p. 8. c. 1. num. 108.* Notario tamen pro examine testium & sumenda informatione super veritate narratorum in supplica permittitur quarta pars ducati. DD. cit.

4. Simonia est dare vel accipere pretium pro consecratione templi, calicis, campanæ, quia hæ actiones sunt spirituales, posse tamen ab Episcopo quid exigi in agnitionem Superioritatis, docet *Pyrrhing n. 34.* quid ni pro expensis itineris, si ita habeat consuetudo?

5. Pro collatione Ordinum vel primæ Tonsuræ, pro dimissorialibus, testimonialibus citra simoniam nihil dari aut ab Episcopo vel ejus ministris etiam spontè oblatum acceptari potest, nullâ consuetudine etiam immemoriali

obstante, *Trid. sess. 21. c. 1. de ref.* permittitur soli Notario decima pars aurei, si salarium non habeat, vel ita permittat consuetudo, uti in his partibus, in quibus *Trid.* secundum illum rigorem non esse receptum testatur experientia & *La Croix n. 167.*

6. Similiter tanquam simoniaca prohibetur omnis datio vel acceptio munerum, etiam sponte sive ante sive post oblatorum intuitu examinis ad Parochiam, ab hac simonia dantes & acceptantes absolvi nequeunt, nisi dimissis beneficiis, quae quomodocunque etiam ante obtinebant, & ad alia imposterum inhabiles reddantur. *Trid. sess. 24. c. 18. de ref.*

7. Est simonia, si Judex in causa Ecclesiastica accipiat pretium pro sententia, quia est actus jurisdictionis spiritualis; si tamen indigeat assessorie, pro eo stipendium sustentationis exigere potest. *Pyrrh. à n. 40. Engel. n. 20.*

8. Bonif. VIII. Greg. XIII. & Alex. VII. in Bulla 19. data 2. Maji Anno 1656. sub excommunicatione & nullitate gratiae obtentae prohibent omnes donationes, promissiones etiam apud mediatos intercessores vel promotores factas pro obtinenda pro se vel alio justitia vel gratia apud S. Sedem, permittunt tamen mercedem convenientem pro labore illis, quibus non incumbit expeditio justitiae vel gratiae.

14. 9. *Trid. sess. 24. c. 3. de ref.* praecipit visitatoribus Ecclesiasticis sub poena dupli, ne ultra procuraciones canonicas, hoc est, victum pro se & suo moderato comitatu necessarium quidem etiam gratuito oblatum à visitatis per se vel suos acceptent, consuetudine quacunque etiam immemoriali non obstante, unde inferunt

runt *Barb. Pyrrh. l. 3. t. 39. n. 70. Engel. ibid. n. 16. Reiff. n. 56.* visitatores non posse exigere expensas factas in eundo vel redeundo, in conducendo aut emendo equos, minùs æstimare equos mortuos, vestes detritas, &c. quia vi Trid. solus victus debetur, & quidem tantùm ad dies, quibus fit visitatio. Notandum hìc præcipuè, quòd constitutio *Tridentini* solùm loquatur de Episcopis, non verò de Regularibus, & meritò, quia Episcopi sunt visitatores ordinarii in sua Diocesi & plerumque ad id abundè dotati, quod non tenet de Regularibus, & sæpè Prælato Monasterii pauperis committitur visitatio Monasterii opulenti longiùs diffiti, quod adire non potest sine magnis expensis, quas si monasterium suum ferre deberet, meritò abstereretur; ideòque videtur satis esse, si visitatores regulares hoc passu servent statuta & consuetudines sui Ordinis, unde etiam passim videmus à viris etiam doctis & timoratis præter victum pro se & suis etiam exigì expensas necessarias itineris, ne visitatio iis præter laborem insuper damnum causet, absterreatque à functione tam salutari, neque aliquid petitur pro ipsa visitatione, quod esset simoniacum, sed pro expensis aut labore, quod de se malum non est, cum nemo suis militet stipendiis. De visitatoribus à summo Pont. delegatis similiter docent plerique Canonistæ cum *Schmalzg. l. 3. t. 39. n. 100.* quòd iis debeantur mercedes equorum conductorum & honestum viaticum, ut ab uno loco ad alterum commodè transire possint.

QUÆR. VIII. An vendi possit sepultura?

R. I. Jus sepulturæ in loco sacro absque 15. simonia vendi non potest. *C. quarta & seqq. de*

sim. potest tamen vendi locus vel fundus, sicut vendi potest calix consecratus, quantum valet ejus materia; quia sic non venditur benedictio, nec propriè jus sepulturæ, sed illud materiale, ad quod alia sequuntur. *S. Th. Suar. l. c.*

2. Etiam pro actu sepulturæ pretium exigere est simoniacum, exigi tamen potest, quod vel gratis offertur, vel in sustentationem ministrorum aut fabricam Ecclesiæ dari consuevit. Et hâc ratione excusantur, qui plus ab iis petunt, qui honoratori loco inhumantur, æquum enim videtur, ut tales plus contribuant non in pretium, sed sustentationem ministrorum vel fabricam Ecclesiæ, si ita consuetudo habeat. *Arrag. Sylves. Plat. Laym. n. 36. Pyrrh. nu. 40. Schmaltzg. nu. 221.* qualiter res benedictæ, ut Agnus Dei, vestes, Ecclesiæ, calices, &c. vendi possint, dixi q. 1.

QUÆR. IX. An vendi possit jus Patronatûs, decimarum vel fructus beneficii?

16. R. 1. Vendere Jus Patronatûs seorsim est simonia, at potest vendi fundus vel prædium, cui Jus Patronatûs annexum est, modò obiinde non augeatur pretium; est autem suspicio ideo augeri pretium & simoniam committi, si in contractu de eo fiat expressa mentio: in dubio præsumitur, quòd mentio fiat non ratione venditionis, sed ut emptor sciat jura rei venditæ annexa. *Castropalao pun. 14. n. 5. Engel. n. 25. Pyrrh. n. 75.*

2. Neque vendi potest jus directum decimandi, quia est spirituale vel spirituali antecedenti annexum; potest tamen jus decimandi in uno loco permutari cum jure decimandi in alio; certum etiam est ipsos fructus decimarum

rum

rum frumenta, vina, &c. vendi posse, cum nihil sint spirituale, nec de se spirituali annexum; imò ipsum jus utile decimandi, si auctoritate Papæ vel ex consuetudine separatum sit à jure directo, quod semper manet penes Ecclesiam, poterit laicis competere, vendi & emi. *Engel. n. 22.*

3. Fructus beneficii vendi & locari possunt etiam ad longum tempus; prohibetur quidem *extrav. ambitiose*, ne locentur ultra triennium, sed nullibi ferè id est receptum, teste *Nav. Cajet. Tolet. apud Castropalao p. 13. n. 5.*

QUÆR. X. Qualiter committatur simonia circa beneficia Ecclesiastica?

R. 1. Certum est, beneficium absque simonia vendi, seu pro eo pecuniam accipi non posse, & quamvis plerique Canonistæ cum Julio Claro, Garcia, &c. dicant, id esse simoniam solius juris Ecclesiastici; Theologi tamen communiter docent, esse simoniam jure Divino prohibitam. *S. Th. sup. a. 4. in Corp. Suar. Castropalao p. 3. Pyrrh. n. 75. La Croix n. 118.* Nam quamvis beneficium includat duo, Officium scilicet spirituale & jus ad fructus seu emolumenta temporalia; tamen hoc secundum jus fundatur in primo tanquam in primario, eique est annexum & accessorium; quamdiu ergo à suo principali per Papam (cui soli hoc competit) separatum non est, vendi non potest, quin hoc ipso censeatur vendi ipsum principale seu Officium spirituale; nec obstat, quòd vendi possit calix consecratus quoad materiam, aut fundus, cui annexum est Jus Patronatus; nam in his spirituale per accidens connexum est temporali tanquam præsup-

posito, ideoque temporale secundum suum valorem aestimari & vendi poterit absque hoc, quod censetur vendi spirituale; at jus percipiendi fructus est beneficium fundatur in Officio spirituali, tanquam in praesupposito & principali, intuitu cujus fructus debentur; ideoque dum venditur jus ad fructus, censetur & principale vendi, ratione cujus fructus debentur; quae autem habeant rationem beneficii, & per consequens sint materia simoniae Ecclesiasticae, dicam *Cas. 76.* Probabile est, Officia Regularium, ut Prioratus, Rectoratus, Provincialatus, &c. hic non venire nomine beneficiorum, ideoque non esse simoniam sic pacisci: *Elige me in Principem, & eligam te in Provincialem, Barb. Mendo d. 1. nu. 311. Sanch. conf. 1. 2. c. 3. d. 44.* quia materia poenalis & odiosa tantum extendenda est ad beneficia rigorose talia: certum tamen est, haec officia esse spiritualia, ideoque, si pro iis detur temporale, erit simonia juris Divini; idem est, si temporale detur pro Vicaria vel Commenda ad tempus, Capellania laica, Coadjutoria, &c. nam quamvis haec non sint strictè beneficia, ideoque sine simonia propria auctoritate permutari, resignari &c. possint, non tamen vendi; quia continent Officium spirituale, pro quo temporale accipere est simonia juris naturalis & Divini.

18. 2. Resignare, permutare beneficia auctoritate propria, aut in resignatione cum auctoritate facta privato pacto constituere pensionem, inaequalitatem fructuum pecuniâ vel aliter compensare, pensionem constitutam redimere saltem de stylo Curiae, alterum ad portandas omnes expensas obligare vel aliud onus extrinsecum

cum resignationi adjungere, &c. est simonia juris Ecclesiastici, quod prohibet omne pactum privatum circa beneficia. *Rebuff. Leuren. q. 99.* non tamen est illicitum aut simoniacum ante consensum Prælati partes tractare inter se de permutatione vel constituenda pensione, aut etiam se obligare sub conditione futuri consensûs, quia ejusmodi tractatio vel obligatio non est perfecta permutatio. *Less. Paris. Garc. Chockier de perm. p. 3. c. 7. Suar. c. 31. n. 7.*

3. Dare pecuniam, ut quis tibi rogando, 19. scribendo, recommendando beneficium impetret, non est simonia; si detur pro labore, damno aut onere gratitudinis, quod recommendans in se suscipit, modò munus non excedat æstimationem laboris & damni. *S. Th. l. c. S. Bonav. in 4. dist. 35. Soto l. 9. q. 7. a. 3. Suar. c. 53. n. 17. Platel. n. 888. Steph. d. 11. à n. 38. Mendo à n. 298.* ubi cum aliis dicit, non esse simoniam, si pecunia detur pro habendo faciliiori aditu ad collatorem, vel ut assumatur ad obsequia Episcopi, sicque ejus benevolentiam lucretur ad accipiendum gratis ab ipso beneficium, quia hoc est tantum remotè sibi per pecuniam ad beneficium viam sternere; idem tener, si famulo Episcopi des pecuniam, ut tibi statim significantur beneficia vacantia. *Viva opusc. 3. q. 9. a. 5.* sed quid si nuntium à Petro ad collatorem directum auro corrumpas, ut tandiu in via subsistat, usque dum tu præverneris & beneficium impetraveris, an es simoniacus? Affirmat *Pontas hîc Casu 1.* sed oppositum etiam videtur probabile, quia peccas quidem graviter per dolum & injuriam, quam Petro facis, sternisque tibi viam per aurum ad be-

beneficium, sed solum remotè & indirectè; & collator tibi conferi beneficium omninò liberè citra omne pactum, ut suppono.

20. 4. Non est simonia alteri dare beneficium, ut se honestè sustentare possit, quia sustentatio beneficiato debetur, & est finis secundarius beneficii, ergo à collatore licitè intenditur; secus si detur eâ conditione, ut collatorem velejus amicum sustentet aut juvet in solvendis debitis, hoc enim est onus beneficio extrinsecum.

21. 5. Si mutuum suscipias à collatore, ut ille te cogatur eligere vel conferre beneficium, ne alioquin ob tuam impotentiam debitum recipere non possit, es simoniacus, quia timore injusto damni temporalis emis votum, alter tamen sic dando votum non peccat, quia id facit ad redimendam injustam vexam. *Less. Laym. Pyrrh. n. 193.* Si bonâ fide mutuum accepisti, & alter timore perdendi creditum te spontè eligat, nec tu nec alter est simoniacus, quia beneficium dat liberè & sine pacto, ut moveat te ad faciendum id, ad quod ex justitia teneris. Sed quid ad hunc Casum? Cajus mercator prorogat Titio Decano mille aureos eâ conditione, ut post sex annos reddat capitale cum interesse, aut, si malit, ejus loco det beneficia sibi interim vacantia uni ex filiis Caji, an hoc pactum est simoniacum? Pro negativa facit, quòd non sit simonia alere adolescentem in studiis eâ conditione, ut vel Religiosus fiat, vel expensas solvat, ut dictum est n. 8. quia non imponitur ei absoluta obligatio, sed liberum relinquitur vel expensasolvere, vel religionem ingredi, idem videtur dicendum hîc: nihilominus dico hoc pactum esse simoniacum: & Ratio est, quòd ju-
ra

ra in beneficialibus quævis pacta etiam conditionata prohibeant; & sicut is simoniam committit, qui eo pacto servit Episcopo, ut vel solvat salarium vel loco salarii beneficium, ita & hic. Ordinariè etiam adest simonia mentalis, sunt enim ita animo comparati, ut intendant temporale commutare erga spirituale, modò pars altera velit; & plerumq; id principaliter intenditur, & altera conditio solùm velut pallium adjicitur.

6. Qui acceptat beneficium cum pacto in-²²struendi juventutem, vel quia instruxit, si beneficium sit loco pretii vel mercedis debitæ, dans & acceptans est simoniacus, secùs si accipiet beneficium, cui onus docendi auctoritate Superioris est adjunctum, colligitur ex *Trid. sess. 5. c. 5. sess. 23. c. 18.*

7. Est simonia, si quis Cajo nolit conferre²³ beneficium, nisi rogetur à Titio, quem vult sibi habere obligatum, quia erga beneficium emit obligationem Titii; si tamen id fieret absque pacto, non esset simonia, *Laym. Pyrrh. num. 138.*

8. Si quis se obliget ad dandum mille in usus²⁴ pauperum, vel ad legendum mille Missas eâ conditione, ut alter det vel procuret beneficium, est simonia; idem tenet, si sic paciscantur: Da mihi votum, & ego dabo tibi vel tuo consanguineo votum, quia Ecclesia circa beneficia prohibuit omnes pactiones sine consensu Superiorum, etiamsi spirituale detur pro spirituali, v. g. fructus eleëmofynarum aut Missarum pro beneficio, vel votum pro voto; idem videtur dicendum, si quis, ut obtineat beneficium, promittat aliquid dare ad fabricam vel
repa-

reparationem Ecclesiæ, ut expressè habetur *c. ex multis* 1. q. 3. non tamen erit simonia, si illa obligatio sit beneficio annexa; quia tunc vitalis pacti nullum onus novum imponitur, sicut, si eâ conditione detur beneficium, ut persolvat horas Canonicas, legat Missas à Fundatore impositas, &c.

25. 9. Dare temporale, v. g. obsequium, pecuniam, mutuum eâ intentione, ut alter ex eo tanquam ex fine seu motivo moveatur ad dandum beneficium vel votum, aut econtra, est simonia saltem juris Ecclesiastici, patet ex Propos. damnatis *sup. n. 4.* quamvis oppositum antehac docuerint DD. gravissimi. Ratio est, quòd si temporale sit motivum dandi spirituale, vel contra, tunc temporale se habet ut pretium virtuale; cum enim non detur alio motivo vel titulo, datur reipsâ pro beneficio: ergo committitur simonia, quam etiam admittit, qui recipit temporale, & propter hoc movetur ad dandum beneficium; & sicut Judex, qui ideò fert sententiam iniquam, quia accepit munera, dicitur vendere justitiam, ità ille, qui propter munera confert beneficium, dicitur vendere beneficium, quamvis nullum aliud pactum interveniat; si tamen munus temporale sit exigui momenti, non præsumitur simonia, quia tunc retribuens spirituale non censetur ad hoc fuisse motus à munere, nec alter per munus censetur movere voluisse, *Cardenas, La Croix n. 73.* si verò etiam antecederet detur temporale, non ut alter pro temporali reddat spirituale; hoc enim esset velle, ut temporale fiat motivum conferendi spirituale, quod damnatum est; sed tantum eâ intentione, ut conciliet sibi ejus amicitiam,

tiam,

tiam, benevolentiam vel gratitudinem, ex qua expectatur collatio beneficii vel aliquid aliud, non est simonia, quia tunc motivum conferendi beneficium non est illud temporale, sed amicitia vel gratitudo, cujus occasionem dedit temporale, *Platel. Pyrrh. n. 125. La Croix l. c.* & si juxta *D. Th. q. 78. a. 2. ad 3.* non est ulura dare mutuum ad generandam in mutuantem obligationem gratitudinis & intendendo, ut ex illa rependat aliquid, quod ipsi placuerit, ita & hinc non erit simonia, dare temporale eâ intentione vel spe, ut reddatur spirituale vel quid aliud ex mera gratitudine aut benevolentia; valde tamen periculosum erit tunc aliquid dare, quando agitur de conferendo beneficio; facile enim ejusmodi munus fiet motivum collationis, adeoque pretium virtuale & emptio implicita rei spiritualis, tuncque in foro externo præsumi intentionem simoniacam testatur *Pyrrh. l. c. Engel. n. 7.*

10. Dare bona sua Ecclesiæ cum im-vel ex- 26.
plicito pacto, ut assumatur in Canonicum, est simonia juris Divini, secus si quis simpliciter roget, ut assumatur, vel bona sua det ex mera liberalitate & devotione, etsi Ecclesia expost ipsi, vel ejus liberis in gratiarum actionem conferat Canonicatum, *c. tua nos 34. de sim.*

11. Qui certat cum collatore vel eo, qui 27.
beneficium procurare potest, quod beneficium non sit impetraturus, simoniam committit; quia spe lucri virtualiter emit beneficii collationem vel procurationem; cum enim in illorum potestate sit beneficium conferre vel procurare, ideoque sponsonem lucrari, ejusmodi sponsio est palliata emptio & simonia; Nec obstat, quod

in

in lusu licitè exponam Missam erga pecuniam, nam hoc dato disparitas est, quòd ex concessione Ecclesiæ pro Missa debeat stipendium sustentationis, non autem pro collatione vel procuratione beneficii.

28. 12. Si Cajus liberaliter dicat: do tibi beneficium, & tu respondeas: accepto, & do in gratiarum actionem mille aureos, non est simonia, nisi des ut pretium æquivalens beneficio. Si autem Cajus dicat: dabo tibi beneficium, & tu dicas: dabo tibi mille, ac in animo ita sis constitutus, (uti ordinariè fit) ut reverà non sis daturus, nisi alter det beneficium, es simoniacus, quia reverà pacisceris, & promittis virtualiter te daturum mille sub conditione, si alter permanserit in voluntate dandi beneficium, quod patet esse simoniam; aliud est, si ob visam in te benevolentiam gratis promittas dare mille, sive Cajus exoptet det, sive non det beneficium; hoc autem rarò continget, si dicas: confer mihi beneficium, ero tibi gratus, si sincerè procedas, nolens te vel alterum ad quidquam obligare, non es simoniacus speculative loquendo; in praxi tamen rarò aberit simonia, tum quia hæc verba hodièdum significant determinatè promitti compensationem temporalem; gratitudo autem ad nihil determinatè obligat, ideòque adest implicitum pactum de dando temporali, & dans plerùmque movetur spe temporalis compensationis, quam si non faciat, dicitur ingratus.

29. 13. An patrono hæretico pro impetrando beneficio pecunia licitè dari possit, non convenit inter DD. in praxi pro majori conscientiae securitate petenda est collatio à Papa, uti & licen-

cen-

centia transigendi cum patrono hæretico super fructibus, quod à potiori tenet in Germania, ubi ex tolerantia Ecclesiæ Hæretici tolerati verè retinent jus patronatûs: ergo si ab ipso Hæretico immediatè pro pecunia accipias beneficium, committis simoniam Juris Divini; Papa autem ab ipso jus pro illa vice tollere, & tibi conferre, insuperque dispensare potest, ut cum eo agas super fructibus; si tamen patronus hæreticus vellet beneficium conferre Hæretico vel Catholico indigno, non est simonia dare pecuniam, ut tibi vel alteri digno indeterminatè conferatur; tunc enim non intendis tibi emere beneficium, sed Ecclesiam, quæ jus habet, ut beneficia conferantur dignis, liberare ab injusta vexa; postquam verò unus dignus pecuniam obtulit pro vexa injusta, alius plus offerre non potest, quia vexa Ecclesiæ jam redempta est per primum; ergo secundus non habet titulum, quo à simonia excusetur.

14. Emere titulum ordinationis jam constitutum, v. g. onus aliquot Missarum, cui respondet stipendium honestæ sustentationis, utique simonia est, quia titulus jam constitutus est quid spirituale, per consequens emitur spirituale pro temporali; si titulus nondum est constitutus, v. g. emis ex alterius prædio censum annum centum imperialium, aut emis mensam apud Prælatum vel Nobilem, super quo censu vel mensa postea petis ordinari, non est simonia: Ratio est, quòd ille census vel jus mensæ, antequam ab Episcopo in titulum ordinationis assumantur, sint quid merè temporale nulli spirituali adhuc annexum.

15. Si conferendus est pastoratus per concursum 31.

sum

sum & Titius sciens aliis quidem se esse capacior-
rem; solum verò Pompejum sibi ob majorem
capacitatem timeat esse præferendum, ideòque
ei certam pecuniam offerat, ut non compareat,
sicque Titius beneficium impetret, est simonia-
cus; quia erga pecuniam emit jus, quod habebat
Pompejus se sistendi in concursu, & spem exin-
de consequendi beneficium, quæ spes erat quid
spirituale. *Pontas hic cas. 1.*

16. Quamvis nulla consuetudo excusare pos-
sit à simonia juris naturalis & Divini, adeò ut
nunquam liceat dare vel accipere temporale
tanquam pretium pro re spirituali, à simonia
tamen Ecclesiastica excusat consuetudo per de-
cem ad minus annos continuata. *Reiffenst. En-
gel n. 16.* Ex hac consuetudine licitè exigitur
stipendium pro benedictione nuptiarum, exe-
quiis, collatione Sacramentorum, ut supra di-
ctum est.

17. Indubio (multò magis in probabilitate)
quòd simonia non intervenerit, potes te judi-
care innocentem, & ab omni pœna immunem,
quia in dubio delictum non præsumitur, & in-
nocentia est in possessione, *Suar. Pyrrh. n. 132.*
etsi forum externum, si verba sint dubia, in
odium criminis adeò familiaris simoniam præsu-
mar.

QUÆR. XI. Qualiter hîc vexa redimi possit?

32. R. Circa hoc tres assignari regulas. PRIMA:
*Non est simonia, pretio vel aliquo temporali redi-
mere injustam vexam circa jus jam quesitum, v. g.*
potes dare pecuniam, ut quis desistat ab iniqua
lite circa beneficium jam plenè à te obtentum.
Item, ut Princeps A catholicus vel alius te non
impediat ab usu Episcopatus, Parochiæ vel al-
terius

terius beneficii jam legitimè à te obtenti. *S. Thom 9. 100. a. 2. ad 5.* Ratio est, quòd tunc non detur pecunia pro re vel jure aliquo spiritali, utpote quod jam supponitur esse acquisitum, sed pro tollenda vexa. Requiritur autem, ut vexa sit injusta; nam si justè vexeris, v. g. aliquis agit ad te privandum beneficio ob delictum, simonia est pretio vexam redimere, quia jus tuum tunc non est firmum, sed ob delictum auferibile, ergo redimendo vexam, pretio emis tibi jus firmum. Si des aliquid spirituale, v. g. resignas alicui beneficium tenuius, ut cesset vexare in pinguiori, iterum es simoniacus, quia das spirituale pro temporali, scilicet pro liberatione ab iniqua vexa, quæ est quid temporale, *Pirrhing. n. 108.* Intellige si beneficium des ex pacto, secùs si des merè liberaliter ad emolliendum vexantis animum, ut ab injusto processu, à struendis insidiis, ab iniqua vexatione desistat, aut ut pecuniam tibi liquido debitam consequaris, non committis simoniam, *Pirrhing. nu. 141.* quia non das beneficium ex contractu, neque ut aliquid commutabile cum temporali vexa, sed ut incites ad actum justitiæ, & animum vexantis avertas à peccato.

SECUNDA REGULA: Si in jure acquirendo inique vexeris ab iis, qui prodesse seu jus illud concedere possunt, iisque des aliquod temporale, ut à vexa desistant, simoniam committis, *S. Thom. l. c. Soto, Less. Suar. c. 50. n. 33. Viva opusc. 3. q. 9. a. 4.* quia desistere à vexa tunc est reipsà tibi conferre jus spirituale, quod injustè negabant, adeoque illud jus virtualiter

B b b

emis:

R. D. Jansen Theol. Moral, Tom. 1.

mis : v. g. Episcopus tibi legitime præsentato negat institutionem vel electo confirmationem, quamvis tibi institutio vel confirmatio ex iustitia sit debita, tamen non potes dare pretium ei, qui instituere vel confirmare detrectat, quia ante institutionem vel confirmationem necdum habes plenum jus, sed illud tibi emis pecuniâ, quod est simoniacum : e contra si jam institutus aut confirmatus es & sola possessio tibi injuste negatur vel impediatur, hanc vexam pecuniâ redimere licebit, quia possessio non est spiritualis, nisi ratione tituli vel juris, cui annexa est : ergo acquisito jam pleno jure & titulo non datur pretium pro aliquo spirituali, sed tantum pro tollendo impedimento injusto possessionis, quæ consistit in facto temporali, sicut si habeas jus certum decimandi, posses aliquid dare, ne impediaris ab actuali decimarum occupatione, *S. Tho. a. 2. ad 5. & ibi Arrag. Vega, Snar. n. 31. contra Garciam & alios.*

34.

TERTIA REGULA, non est simonia, etiam circa jus beneficii acquirendum, injustam vexam pretio redimere ab iis, qui obesse possunt, non autem prodesse seu conferre aliquid ad obtinendum beneficium, v. g. aliquis te diffamat, electores aut collatorem vi vel fraude impedit, quò minus te eligant, potes dare pretium, ut cesset à diffamatione, vi vel fraude, quia hoc est tantum redimere famam & tollere vim ac fraudem, quâ sublatâ electoribus & collatoribus adhuc liberum est eligere, quem volunt; jam dicta tenent in materia beneficiorum, in qua jura strictius procedunt; nam in aliis rebus spiritualibus, ut si injuste negentur Sacramenta, absolutio à censuris, vel aliquis te injuste velit censurare,

iurare, licet hanc vexam pretio redimis, etiam
 ab eo, qui prodesse seu hæc spiritualia con-
 ferre potest, quia pecunia non datur pro Sa-
 cramento seu dispensatione, sed ut alium mo-
 veas ad explendum suum officium, ad quod ex
 charitate vel iustitia tenetur, *Gloss. in c. ad au-
 res 24. Et in c. dilectus 28. V. restituere.* Sed
 quid si mihi legitime præsentato Episcopus ideò
 neget institutionem, quia iniuste apud ipsum
 sum diffamatus, an tunc erit simonia dare ali-
 quot aureos Episcopi Secretario, ut Episcopo
 persuadeat mihi dare institutionem? affirmat
Pontas Cas. 3. sed videtur distinguendum, vel
 enim dantur Secretario aurei eo fine, ut demon-
 strent meam innocentiam, tollatq; infamiam, quâ
 cessante Episcopus me instituatur, non videtur es-
 se simonia, nam si ipsi infamatori, ut supra di-
 ctum est, licet do pecuniam, ut tollat iniquam
 infamiam vexam, cur non Secretario Episcopi,
 ut tollat vexam ab alio positam? nam sicut in-
 famator tenetur tollere infamiam ex iustitia, sic
 & Secretarius ex charitate, si possit, & de-
 monstratâ meâ innocentiam adhuc Episcopo libe-
 rum est facere, quod vult; aliud est, si Secreta-
 rius aliâ viâ mihi institutionem procuraret, tunc
 enim pro sua recommendatione aliquid dare fo-
 ret simonia, nisi forsitan daretur purè in gratia-
 rum actionem absq; omni im-vel explicito pa-
 cto, aut aliquid exiguum pro labore, & non
 amplius, quàm aestimatur ille labor. V. dicta
num. 9.

QUÆR. XII. Quæ sint pœnæ simoniacorum?

R. Sunt seqq. 1. Simonia realis in Religio- 35.
 nis ingressu, in Ordine & beneficio Ecclesiasti-

co admissa , tam pro dante quàm accipiente , inducit ipso facto excommunicationem Papæ reservatam ; simoniacè ordinans insuper interdicitur ab ingressu Ecclesiæ & saltem ad triennium ipso facto suspenditur à collatione omnium Ordinum , etiam primæ Tonsuræ , c. 45 de sim. & ordinatus suspenditur ab omni Ordine , usque dum à Papa absolvatur , & incurrit privationem omnium of- & beneficiorum & inhabilitatem ad ea , Sixtus V. in *Bulla* 91. *novum & salutare. Leur. q. 107.*

2. Omnis electio , confirmatio , præsentatio , institutio , etiam ignorante electo vel proviso , simoniacè facta , est irrita ipso facto nullumque jus tribuit , sed beneficium & fructus ante sententiam restitui debent , etiamsi crimen sit occultum & sic provisos fit inhabilis ad illud beneficium , etiam ex dispensatione Episcopi obtinendum ; aliis tamen beneficiis ritè obtentis ipso jure non privatur , nec ad alia obtinenda fit inhabilis ante sententiam judicis *Extrav. 2. de sim. c. 23. & 26. eod. Pyrrh. n. 95. Engel. n. 37. Leur. q. 105.*

3. Beneficia simoniacè obtenta vacant ipso jure & sunt reservata Papæ, *d. Extrav. 2.*

4. Pœnæ enumeratæ extenduntur ad simoniam confidentialem , etsi ex una tantum parte completam , *Less. c. 35. dub. 26. Pyrrh. n. 115. Engel. l. c. & constat ex Constit. Pii IV. Romanum , & Pii V. intolerabilis.* Item probabilis extenduntur ad simoniam juris Ecclesiastici, quæ in permutationibus , resignationibus beneficiorum , &c. committitur ; *Suar. c. 55. n. 19. Pyrrh. nu. 155. Viva opusc. 3. q. ult. a. 1. quia est. Extrav. loquitur de utraq; simonia juris Di-*
vini

vini & Ecclesiastici, & ita habet stylus curiæ, quamvis oppositum, quod docet *Nav. Less. Sanch. Dian. p. 4. t. 4. R. 155.* non sit improbabile, eò quòd simonia ecclesiastica non sit propriè talis, nec in odiosis veniat nomine simoniæ; excipitur simonia confidentialis, quam jura pœnalia clarè exprimunt.

5. Prædictæ juris pœnæ propter nullam simoniam ipso facto incurruntur, nisi in materia Ordinum, beneficiorum & ingressus in Religionem, *Nav. c. 23. n. 111. Engel. n. 35. Sporer n. 41.* imò nec in hac materia (si simoniam confidentialem excipias) ipso facto incurruntur, nisi simonia sit realis & ex utraque parte completa, ita ut unus tradiderit pecuniam saltem ex parte & alter rem spiritualem, *Nav. Zerol. Gonzal. & innumeri, quos refert Garc. de benef. p. 8. c. 1. n. 14. La Croix n. 212.* quia sic habet stylus curiæ & pœnæ solum extendendæ sunt ad simoniam perfectam, qualis non est, nisi sit completa; hinc si quis promittat temporale pro spirituali, vel contra, & postea accepto spirituali pœnitentiâ ductus promissum non impleat, non incurrit pœnam simoniæ realis, neque injustitiam committit, cum conventio de dando spirituali invalida sit, *Suar. l. 6. Leur. q. 72.*

6. Ficta promissio rei temporalis erga spiritualem vel contra absque animo obligandi vel implendi sicut non est vera simonia, sic nec pœnas inducit, ut dixi q. 1. ideoque ex ejusmodi fictione impetrans beneficium non tenetur illud dimittere; similiter nec simonia mentalis pœnas inducit; hinc si fingas te servitium vel pecuniam dare gratis, cum tamen des

principaliter ad obtinendum beneficium, econtrà alter eâdem intentione absque omni pacto det beneficium, non teneris beneficium dimittere, *S.T.h.l.c. Dian. p. 4. r. 4. R. 158.*

7. Si simoniacus occultus non possit dimittere beneficium sine gravi damno justî statûs vel famæ, potest dimissionem differre, usque dum dispensationem impetrârît vel periculum damni cesseret, *Sanch. Dian. tr. 5. R. 56.* quia Ecclesia & leges humanæ non obligant cum tanto incommodo; fructus tamen percepti restitui debent, quia plerumque occultè restitui possunt sine infamia.

36. QUÆR. XIII. Quid si simonia non à beneficiato, sed à tertio sit commissâ?

R. 1. Si electo vel proviso inscio pecunia ab alio data vel promissa sit, ad malitiosè impediendam ejus electionem vel collationem, valet electio & collatio, *c. nobis 27. de sim.*

2. Si à tertio non malitiosè sed in tuî favorem aliquid datum est, & tu ignorans vel etiam suspicans, ne aliquid fieret, contradixisti, postea autem depositâ suspicione beneficium bonâ fide suscepisti, licet ex post certò rescias, simoniam intervenisse, proviso non est simoniaca, nec invalida, *c. sicut tuis 33. de sim. La Croix n. 207. Leur. q. 106.* Si verò eventualiter non contradixeris, & te ignorante simonia realis & completa in tuî favorem intervenerit, collatio & proviso ipso facto est nulla, & beneficium (nisi illud per triennium bonâ fide possederis, vel dispensationem obtineas) unâ cum fructibus adhuc existentibus ante sententiam restituere debes; fructus tamen tuo ministerio correspondentes velut jura stolæ & præsentias chorales
reti

retinere potes, *d. s. sicut S. Th. l. c. Suar. c. 57. à n. 35. Pirrh. à n. 95. Reiffenst. n. 278. & certum esse dicit Leus. l. c.*

3. Si ab initio quidem contradixisti, sed ex post certioratus de simonia à tertio in tui gratiam commissa beneficium acceptes, collatio est nulla, quia cooperaris simoniæ cognitæ saltem quoad executionem, *Castropalao sup. Suar. n. 29.* Idem est, si rescis aliud aliquid nomine tuo dedisse, illud ante impetratum beneficium nefario mediatori refundas, hoc ipso enim cense- ris consentire, etsi antea contradixeris, ideo- que provisio est nulla : si refundas post obten- tum beneficium, animo ratificandi factum alte- rius, admittis simoniam, etsi antea contradixeris, & juxta *D. Th. March. &c.* collatio iterum est nulla tenerisque beneficium resignare, quia pe- cunia data est tuo nomine : ergo si eam refun- das, contractum simoniacum comples, & in facto revocas primam contradictionem. Econ- tra *Suar. Pirrh. l. c. Dianap. 11. t. 5. R. 16.* pro- babiliter dicunt collationem non esse ipso facto nullam, & beneficium retineri posse, usque dum à iudice tollatur, quia ut supponitur, con- tradixisti, & bona fide acceptasti beneficium : ergo collatio fuit valida & completa, & semel valida per subsequens factum simoniacum in- validari non potuit.

4. Si post collationem pecuniam refundas, non animo approbandi factum, sed ne dicaris in- gratus, ne alter propter te patiatur damnum, non erit simonia, neque ideo beneficio privari pote- ris, quia hoc malum non est, sicut malum non est, si pater solvat debita filii malè contracta, *DD. cit.*

QUÆR. XIV. Quinam à dictis pœnis absol-
vere possint ?

37. R. 1. Per se absolvere potest solus Papa, *extra-
trav. 1. § 2. de sim.* ex speciali tamen privilegio
& Religiosi Mendicantes, ac cum iis participan-
tes, utpote quibus concessum est absolvere ab
omnibus casibus extra bullam Cœnæ Papæ refer-
vatis, modò res non sit publica & ad forum con-
tentiosum deducta. *Trid. sess. 24. c. 6. de ref.
Suar. c. 61. n. 4. Castropalao p 8. n. 2. Pyrrh. n.
72. Reiffenst. n. 333.*

2. Si beneficiatus invincibiliter ignoravit, be-
neficium simoniacè à se fuisse obtentum, dispen-
sare potest Episcopus, ut illud postquam liberè
resignavit, retineat, vel potius, de novo acqui-
rat, si beneficium sit simplex; si verò sit cura-
tum, dignitas vel Prælatūra non potest di-
spensante Episcopo illud retinere aut de novo
acquirere, nisi postquam collatum alteri denuò
vacaverit, DD. cit. imò & hîc posse dispensare
Episcopum, quamdiu electio vel collatio per
sententiam non fuit reprobata, docet *Reiffenst. à
num. 336.*

3. Si quis sciens vel consentiens beneficium
qualecunque simoniacè obtinuit, Episcopus nec
pro foro in-nec pro externo dispensare potest, ut
talis illud beneficium vel retineat vel alia vice ac-
quirat, etiamsi simonia sit occulta, pro quo
Farin. adducit declarationem Cardinalium t. 4.
decis. Rota f. 77.

Si simonia sit publica, adeoque necessaria
dispensatio, pro foro externo recurrendum est
ad Datariam Apostolicam, & supplica confi-
gnanda est supremo Datario, si occulta, recur-
ren-

rendum ad pœnitentiariam seu summum pœnitentiarium; attamen testatur *Corradus apud Reifsenst. num. 343.* Papam rarissimè & non nisi ex causis gravissimis in simonia formali dispensare.

QUÆR. XV. Quid circa restitutionem rei simoniacæ?

R. Seqq. 1. Nihil spirituale simoniacè acceptum præter beneficium est restituendum, quia cætera vel restitui non possunt vel non sunt restituenda ante sententiam, eò quòd canones tantùm mandent restitutionem beneficii, *Less. l. 1. c. 35. dub. 29. Suar. c. 59. à n. 28.* 38.

2. Pretium & quodvis temporale acceptum pro re merè spirituali, quæ nullum jus aut commodum temporale adjunctum habet, ex jure naturali ante omnem judicis sententiam restituendum est, quia res merè spiritualis, v. g. Sacramentum, consecratio, benedictio, &c. non est pretio æstimabilis seu vendibilis, & ministri Ecclesiæ non sunt Domini, sed tantùm dispensatores ejusmodi rerum, ideoque venderent rem non suam & intrinsecè invendibilem, sed pro re non sua & invendibili non potest justè accipi & retineri pretium: ergo.

3. Si vendatur res non merè spiritualis, v. g. calix consecratus, castrum, cui annexum est jus Patronatûs, quod accipitur pro materia vel fundo, retineri potest; si verò calix propter consecrationem, vel castrum propter annexum Jus Patronatûs cariùs venditur, pretium correspondens consecrationi vel Juri Patronatûs ante sententiam restitui debet, quia accipitur pro spirituali, quod est invendibile, *La Croix num. 242.*

4. Quamvis beneficium Ecclesiasticum non sit
B b b 5 merè

merè spirituale, sed annexa habeat emolumenta temporalia, pretium tamen pro beneficio acceptum ante sententiam restitui debet saltem ex jure positivo, *c. de hoc* 11. *de sim. Nav. man. c. 17. n. 23. Laym. c. ult. n. 83.* & in hoc convenire omnes dicit *Moya, t. 6. d. 4. q. 7.*

5. Pretium aut munus simoniacum pro beneficio acceptum non danti, sed Ecclesiæ, in qua est beneficium, restitui debet, *c. 11. de sim. aut pauperibus* saltem, si ita habeat consuetudo, *S. Th. q. 100. a. 6. ad 3. Castropalao p. 26. n. 5. Pirrh. n. 182.* quod tamen alii probabilissimè intelligunt post sententiam judicis; nam ante sententiam standum est juri naturali, quod exigit, restitutionem fieri parti læsæ seu ipsi danti pretium, nisi ipse spontè remittat, aut ex jure clarè monstretur, ipsum ante sententiam jure suo esse privatum, quod monstrari non potest, *Sotus, Bann. Arrag. apud Castropalao l. c. Moya n. 13. Laym. à. n. 79. Sporer. n. 51.* quòd si pactum sit rescissum ante collationem beneficii, certum est, pretium debere restitui illi, qui dedit, quia ob contractum & simoniam non completam pœnas non incurrit: ergo nec pretio suo privandus est.

C A S U S L X V I I .

De Juramento.

URias juratò asserit leve mendacium, juratò promissa ex parte levi non implet, 1. 2. Jurat sine causa. 3. Semi-deliberatè abque anima jurandi. 4. Implendi vel se obligandi. 5. 6. Indiffe-